

EKONOMIA

2

**PRACE NAUKOWE
UNIwersYTETU EKONOMICZNEGO
WE WROCŁAWIU
nr 72**

**RESEARCH PAPERS
OF WROCŁAW UNIVERSITY
OF ECONOMICS
No. 72**

EKONOMIA

2

Integracja europejska

Redaktor naukowy

Mirosława Klamut

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2009

Rada Naukowa

Andrzej Matysiak (przewodniczący)

*Tadeusz Borys, Bogusław Fiedor, Mirosława Klamut, Bożena Klimczak, Marian Noga,
Maria Piotrowska, Jan Rymarczyk, Stanisław Urban*

Recenzent

Krzysztof Marczewski

Redaktor Wydawnictwa

Dorota Pitulec

Redaktor techniczny

Barbara Łopusiewicz

Skład i łamanie

Beata Mazur

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2009

ISSN 1899-3192

ISSN 2080-5977

Spis treści

Wstęp	7
Danuta Strahl, Małgorzata Markowska , Konwergencja PKB <i>per capita</i> europejskiej przestrzeni regionalnej na poziomie regionów NUTS 2	11
Mirosława Klamut , Cele i metody realizacji polityki spójności w krajach Unii Europejskiej	25
Franciszek Kapusta , Czynniki i procesy determinujące zrównoważony rozwój wsi w Polsce	46
Grażyna Węgrzyn , Sektor usług i jego rola w tworzeniu miejsc pracy w Unii Europejskiej	59
Katarzyna Surygała , Rynek pracy i polityka zatrudnienia w wybranych krajach i regionach Unii Europejskiej	69
Jan Borowiec , Wybrane zagadnienia integracji nowych państw członkowskich ze strefą euro	89
Bernadeta Baran , Czynniki wpływające na poziom długu publicznego w Polsce, Czechach i na Węgrzech	108
Magdalena Maria Kowalska , Utracona rola Wielkiej Brytanii: ewolucja znaczenia funta szterlinga jako waluty międzynarodowej	118
Joanna Lorenc , Wyzwania dla inicjatyw parkowych i centrów transferu technologii związane z komercjalizacją rezultatów prac B+R w Polsce	141
Stanisław Urban , Polski handel międzynarodowy owocami i ich przetworami w latach 2000-2007	160
Łukasz Olipra , Teoretyczne podstawy polityki konkurencji Unii Europejskiej	172

Summaries

Danuta Strahl, Małgorzata Markowska , GDP <i>per capita</i> convergence of the European regional space at the level of NUTS 2 regions	24
Mirosława Klamut , The goals and methods of realization of the cohesion policy of the European Union	45
Franciszek Kapusta , Factors and determinants of sustainable development of the countryside in Poland	58
Grażyna Węgrzyn , Services sector and its role in job creation in the European Union	68
Katarzyna Surygała , Labour market and employment policy in chosen countries and regions of the European Union	88

Jan Borowiec , Selected issues concerning the integration of the new member states in the euro area	107
Bernadeta Baran , Factors determining the level of public debt in Poland, the Czech Republic and Hungary	117
Magdalena Maria Kowalska , The lost role of Great Britain: the evolution of the pound sterling position as an international currency	140
Joanna Lorenc , Commercialization challenges for Science & Technology Parks, Technology Incubators and Knowledge Transfer Offices in Poland	159
Stanisław Urban , Polish international trade of fruit and fruit preserves between 2000 and 2007	171
Łukasz Olipra , Theoretical basis of the European Union's competition policy	187

Wstęp

Nie ulega wątpliwości, że dla okresu 2007-2013 priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego sformułowane w dokumencie rządowym Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO) w sposób bezpośredni wiążą się z celami odnowionej strategii lizbońskiej. Cel strategiczny NSRO to stworzenie warunków do zwiększonej konkurencyjności polskiej gospodarki przez promocję wiedzy i przedsiębiorczości, zwiększenie budowy wysoko wydajnych miejsc pracy oraz pogłębienie spójności społecznej, ekonomicznej i terytorialnej. W znacznym stopniu cele te są osiąganymi dzięki środkom pomocowym Unii Europejskiej w ramach unijnej polityki spójności oraz wspólnej polityki rolnej. Z budżetu Unii Europejskiej Polska otrzymała 85 miliardów euro, w tym 67 miliardów zapewnia możliwość przyspieszenia rozwoju oraz dokonanie wielu głębokich zmian strukturalnych w układzie regionalnym naszego kraju. Środki unijne stanowią podstawę osiągnięcia tych celów, niemniej jednak istotne ich uzupełnienie stanowią także środki budżetowe państwa. Polska jest wśród krajów Unii Europejskiej największym dotychczasowym beneficjentem wsparcia unijnego. Oznacza to, że polska gospodarka powinna efektywnie wykorzystać rocznie przeciętnie około 9,5 miliarda euro. Pomoc Unii, sięgająca niemal 4% PKB, stanowi ważne źródło finansowania programu inwestycyjnego Polski na lata 2007-2015, którego ambicją jest głębokie unowocześnienie polskiej gospodarki. Mimo że strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, jak dotychczas, podąża we właściwych kierunkach, to jednak ogólność celów strategii lizbońskiej daje wiele możliwości twórcom polityki zarówno na poziomie rządów, jak i na poziomie regionalnym i lokalnym. Nie jest zatem przesądzone, że fundusze zostaną wykorzystane właściwie, zgodnie z zadanymi celami. Istnieje duże ryzyko, że nie wszystkie będą właściwie wydane, ze względu na niedawny kryzys finansowy i postępujący kryzys gospodarczy, pogłębiający deficyt budżetowy i dług publiczny w całej Unii Europejskiej. Sytuacja ta powoduje już teraz wyraźne trudności we właściwej implementacji środków polityki spójności. Póki co polityka spójności Unii Europejskiej w polskiej gospodarce i przede wszystkim jej fundusze spełniają również ważną rolę antykryzysową. Obok działań strukturalnych, pobudzają także bieżącą koniunkturę gospodarczą.

Zamieszczone w obecnym tomie artykuły wskazują, że nie tylko od polskiej gospodarki wymaga się przemian. Pozostałe kraje Unii również podejmują znaczne wysiłki w zakresie przyspieszenia reform gospodarczych, pobudzających wzrost gospodarczy i zwiększenie konkurencyjności. Działania te wymagają koordynacji wielu polityk, a ze względu na postępujący proces globalizacji zwracają szczególną uwagę na zyskanie przez gospodarkę unijną pozytywnych efektów na rynku międzynarodowym.

Artykuł D. Strahl oraz M. Markowskiej traktuje o wynikach konwergencji typu sigma w europejskiej przestrzeni regionalnej. Wyniki badań przeprowadzonych

przez autorki wskazują, że interesująca sytuacja pojawiła się w grupie regionów trwale wysoko rozwiniętych. Odnotowano w nich przyspieszenie wzrostu i na tym tle pogłębianie się wśród nich zróżnicowania poziomu rozwoju. Niestety, otrzymane wyniki nie wskazują na przyspieszenie procesu konwergencji w grupie regionów krajów z rozszerzenia w 2004 r. Dla Unii Europejskiej sukces w procesie wyrównywania poziomu rozwoju w układzie terytorialnym ma bardzo ważne znaczenie. Rozszerzenie o coraz biedniejsze państwa i regiony wymaga od niej coraz bardziej aktywnej polityki spójności. Funkcjonowanie w unii gospodarczej i walutowej państw głęboko strukturalnie zróżnicowanych, o różnych możliwościach wzrostu gospodarczego może powodować wiele napięć, o charakterze zarówno gospodarczym, jak i społecznym. Nie ulega wątpliwości, że sukces w przyspieszeniu gospodarczym i społecznym biedniejszych członków Unii jest dla niej ważnym wyzwaniem.

Kolejny artykuł, autorstwa M. Klamut, analizuje doświadczenia regionów państw Unii w zakresie implementacji celów polityki spójności. Rozważania autorki koncentrują się na regionach trzech grup krajów – najslabiej rozwiniętych, najwyżej rozwiniętych oraz o znacznym wewnętrznym zróżnicowaniu poziomu rozwoju regionów. Autorka zwraca uwagę na bardzo zróżnicowane podejście regionów do osiągnięcia sukcesu w zakresie realizacji celów lizbońskich. W tę problematykę wpisuje się również artykuł J. Lorenc, który wskazuje, że nie istnieje jeden uniwersalny model odniesienia sukcesu w zakresie promowania postępu innowacyjnego w gospodarce regionów. Transfer wiedzy i technologii jest procesem złożonym, wykorzystującym na ogół splot różnych form działania, a synergia tego procesu w dłuższym okresie może doprowadzić do budowy gospodarki opartej na wiedzy.

Artykuły F. Kapusty oraz S. Urbana analizują zmiany, które dokonują się na obszarach wiejskich w Polsce. Autorzy badają postępujące zróżnicowanie funkcji pełnionych przez obszary wiejskie, które przynosi wykorzystanie środków polityki spójności oraz coraz silniejsze powiązanie handlowe z państwami Unii Europejskiej.

W artykułach G. Węgrzyn oraz K. Surygały zaprezentowano wyniki ważnych przemian dokonujących się w zakresie funkcjonowania rynków pracy oraz struktury zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej. Oba artykuły zwracają uwagę na duże różnice strukturalne w zakresie rynków pracy między krajami Unii. Autorki wskazują, że przyspieszenie dostosowań w zakresie struktur rynków pracy jest niezbędne dla efektywniejszego funkcjonowania unii gospodarczej i walutowej.

Artykuły J. Borowca oraz B. Baran odnoszą się do problematyki funkcjonowania unii walutowej. J. Borowiec podkreśla, że efektywne funkcjonowanie unii walutowej wymaga od krajów członkowskich właściwego przygotowania do spełnienia kryteriów optymalnych obszarów walutowych. Z kolei B. Baran zwraca uwagę, że trzy najlepiej rozwinięte gospodarczo kraje Europy Środkowej i Wschodniej, tj. Polska, Węgry i Czechy, ze względu na tzw. efekt kuli śnieżnej oraz dostosowanie deficytu do długu, mogą mieć w najbliższych latach poważne trudności z wejściem do strefy euro.

Artykuł M.M. Kowalskiej, chociaż bezpośrednio niezwiązany z funkcjonowaniem unii gospodarczo-walutowej, rozpatruje uwarunkowania utraty znaczenia ważnej waluty międzynarodowej przez funta szterlinga. Autorka stara się odpowiedzieć na pytanie, jakie warunki wpływają obecnie na umiędzynarodowienie waluty. Wnioski wypływające z jej badań prowadzą do stwierdzenia, że w globalnej gospodarce dominację waluty zapewniają całkiem inne czynniki, niż w czasie gdy obowiązywały Pax Britannica.

Ostatni z prezentowanych artykułów charakteryzuje teoretyczne podstawy polityki konkurencji. Jego autor, Ł. Olipra, zwraca szczególną uwagę na kryteria wyodrębnienia różnych koncepcji polityki konkurencji. W ostatniej części artykułu analizuje uwarunkowania funkcjonowania obecnej polityki konkurencji Unii Europejskiej.

Do rąk czytelnika oddajemy zbiór artykułów zwracających uwagę na ważne zagadnienia postępującego procesu integracji europejskiej po roku 2004, tj. po przyjęciu grupy krajów znacznie słabszych gospodarczo, ale zdecydowanych odnieść sukces w wykorzystaniu szans na rozwój, jakie tworzy unijna polityka spójności.

Mirosława Klamut